

Liturgie voor de viering van het
LOOFHUTTENFEEST - SUKOT

סוכות

1. הדלקת נרות Had'laqat nerot - Het aansteken van de feestkaarsen

Op de avond van de eerste en laatste dag van het Loofhuttenfeest steekt de vrouw des huizes twee kaarsen aan vlak voordat de Yom Tov begint. Zij bedekt de ogen met de handen en spreidt daarna de handen uit over de lichten en zegt de volgende ברכה B'racha [zegenspreuk]:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וציונו להיות אור לגוים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo
shel Yeshua, v'tzivanu l'hiyot or l'goyim.

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd
door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn.*

עבריים Ivrim [Hebreeën] 10:10 en מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:14-16

Vervolgens zeggen allen:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, shehecheyanu v'qiy'manu
v'higiyanu laz'man haze, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons het leven heeft
geschonken en ons in staat gesteld heeft dit tijdstip te bereiken, amen!*

2. קריאת שמע Q'riyat Sh'ma - De geloofsbelijdenis

Men zegt staande שמע קריאת Q'riyat Sh'ma met het gezicht naar Jeruzalem:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

Sh'ma Yisra'el: Adonai Eloheinu, Adonai Echad!

Baruch Shem k'vod Mal'chuto l'olam va'ed!

Hoor Israël: de Eeuwige is onze G'd, de Eeuwige is EEN!

Geprezen zij de Naam van Zijn Koninklijke Majesteit, voor in alle eeuwigheid!

Devarim [Deuteronomium] 6:4 en יומא Yoma 6:2

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך:
והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך:
ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות בין עיניך:
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

V'ahav'ta et Adonai Eloheicha b'chol l'vav'cha
uv'chol naf'sh'cha uv'chol m'odecha.

V'hayu haD'varim haEle, asher anochi m'tzav'cha haYom, al l'vavecha.

V'Shinan'tam l'vaneicha, v'dibar'ta bam, b'shiv't'cha b'veitecha,
uv'lech't'cha baDerech uv'shoch'b'cha uv'qumecha.

Uq'shar'tam l'ot al-yadeicha, v'hayu l'totafot bein einecha.

Uch'tav'tam al-mezuzot beitecha uvish'areicha.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

דברים D'varim [Deuteronomium] 6:4-9

3. עמידה Amida - Het hoofdgebed

Het hoofdgebed wordt staande, met aaneengesloten voeten, gezegd en daarom ook wel עמידה Amida genoemd, hetgeen 'staande' betekent.

אדוני שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך:
אתה גדול אתה גדול ואגילה בישועתך:
אדוני שפתי תפתח ופי יגיד את שם ישוע:
עמנואל עמנואל השם ישוע המשיח:

Adonai s'fatai tif'tach ufi yagid t'hilatecha!

Ata gadol, Ata gadol v'agila bishuatecha!

Adonai s'fatai tif'tach ufi yagid et Shem Yeshua:

Imanu'el, Imanu'el haShem Yeshua haMashiach !

Adonai, open mijn lippen en mijn mond zal de lof over U verkondigen!

U bent groot en ik verheug mij in Uw redding!

Adonai, open mijn lippen en mijn mond zal de naam van Yeshua verkondigen:

Immanuël is de naam van Yeshua haMashiach!

Naar תהלים Tehilim [Psalmen] 51:17

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים
וקנה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם
למען שמו באהבה משיח ישוע:
מלך עוזר ומושיע ומגן:
ברוך אתה יי מגן אברהם:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, v'Elohei Avoteinu,
Elohei Av'raham, Elohei Yitz'chaq, v'Elohei Ya'aqov,
haEl haGadol haGibor v'haNora, El El'yon, gomel chasadim tovim
veqone hakol v'zocher chas'dei avot u'mevi Go'el liv'nei v'neihem,
l'ma'an Shemo b'Ahava: Mashiach Yeshua!
Melech, Ozer uMoshi'a uMagen!
Baruch Ata Adonai, Magen Av'raham!

*Geprezen zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, en G'd van onze voorouders,
G'd van Av'raham, G'd van Yitz'chaq en G'd van Ya'aqov,
grote, machtige en ontzagwekkende G'd, hoogste G'd,
die liefdevolle weldaden bewijst, Bezitter van het heelal,
Gij die de deugden van onze voorouders in herinnering houdt
en hun kindskinderen ter wille van Uw naam
met liefde een Verlosser brengt: Mashiach Yeshua!
Koning, Helper, Redder en Beschermer!
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, Schild van Avraham!*

אתה גבור לעולם אדוני מחיה מתים אתה רב להושיע:
מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים
סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים
ומקיים אמונתו לישני עפר:
מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך
ממית ומחיה ומצמיח ישועה:
ונאמן אתה להחיות מתים:
ברוך אתה יי מחיה המתים:

Ata gibor l'olam, Adonai m'chaye metim Ata rav l'hoshi'a!
M'chal'kel chayim b'chesed m'chaye metim b'rachamim rabim
somech nof'lim v'rofe cholim umatir asurim
um'qayem emunato lishenei afar!
Mi chamocha Ba'al G'vurot, umi dome lach, Melech,
memit um'chaye umatz'miach Yeshu'a?
V'ne'eman Ata l'hachayot metim!
Baruch Ata Adonai, m'chaye haMetim!

*U bent te allen tijde machtig, Adonai, U brengt doden weer tot leven,
geweldig om te helpen!*

*U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot
leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en blijft trouw aan hen die
in het stof slapen!*

*Wie is als U, Adonai, over de krachten, wie is U gelijk, Koning,
die laat sterven en weer tot leven brengt, en die redding doet ontspruiten?*

U bent trouw aan Uw belofte, doden weer tot leven te brengen!

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die doden weer tot leven brengt!

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך:
ברוך אתה יי האל הקדוש:

Ata qadosh v'Shimcha qadosh uQ'doshim b'chol-yom y'halelucha!
Baruch Ata Adonai, haEl haQadosh!

*U bent heilig en Uw naam is heilig, en heiligen prijzen U elke dag!
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, heilige G'd!*

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום
ככתוב על יד נביאך: וקרא זה אל זה ואמר
קדוש קדוש קדוש יי צבאות: מלוא כל הארץ כבודו:
לעומתם ברוך יאמרו: ברוך כבוד יי ממקומו:
ובדברי קודשך כתוב לאמור ימלוך יי
לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:
לדור ודור נגיד גודלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש
ושיבחד אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד
כי אל מלך גדול וקדוש אתה:
ברוך אתה יי האל הקדוש:

N'qadesh et Shimcha baOlam, k'Shem shemaq'dishim oto biSh'mei
marom, kakatuv, al yad N'vi'echa: V'qara ze el ze, v'amar:

Qadosh! Qadosh! Qadosh! Adonai Tz'va'ot! M'lo chol haAretz k'vodo!

L'umatam baruch yomeru: Baruch K'vod Adonai mim'qomo!

Uv'div'rei qod'sh'cha katuv lemor:

Yim'loch Adonai l'olam, Elohayich Tziyon l'Dor vaDor, haleluya!

L'Dor vaDor nagid god'lech, ul'netzach netzachim q'dushat'cha naq'dish,
v'shiv'chacha Eloheinu miPinu lo yamush l'olam vaEd,

ki El Melech gadol v'qadosh Ata!

Baruch Ata Adonai, haEl haQadosh!

*Wij willen de heiligheid van Uw Naam in de wereld verkondigen evenals men dit doet in
de hogere sferen, zoals dit door Uw profeet beschreven is: De een roept het de ander toe
en zegt: Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Tz'va'ot, heel de aarde is vol van Zijn Majesteit!*

ישעי'הו' Yeshayahu [Jesaja] 6:3

*Elkaar beantwoordend zeggen ze: Geprezen! Geprezen de Majesteit van de Eeuwige
van de plaats waar Hij is!*

יעזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 3:12

*En in Uw heilige geschriften staat het geschreven: De Eeuwige regeert voor altijd, uw
G'd, Tziyon, in alle geslachten. Halleluja!*

תהלים Tehilim [Psalmen] 146:10

*In alle geslachten verkondigen wij Uw grootheid en in alle eeuwigheid getuigen wij van
Uw heiligheid en de hulde voor U, onze G'd, zal nooit en te nimmer uit onze mond
wijken, want U, onze G'd en Koning, bent groot en heilig!*

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, heilige G'd!

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים
וזמנים לששון את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתינו
מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

Vatiten lanu, Adonai Eloheinu, b'ahava mo'adim l'sim'cha chagim uz'manim
l'sason et yom Chag haSukot haze, z'man sim'chateinu, miq'ra qodesh,
zecher litziat Mitz'rayim.

*U heeft ons met liefde feestdagen gegeven tot vreugde en vastgestelde tijden voor
blijdschap zoals deze dag van het Loofhuttenfeest, de tijd van onze vreugde, een
oproep tot levensheiliging, die de uittocht uit Egypte in herinnering roept.*

אלהינו ואלהי אבותינו:
יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד
ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו
וזכרון ישוע המשיח בן דוד עבדך
וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל
לפניך לפליטה ולטובה לחן ולחסד ולרחמים
לחיים ולשלום ביום חג הסוכות הזה:
זוכרנו יי אלהינו בו לטובה ופוקדנו בו לברכה והושיענו
בו לחיים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנו ורחם עלינו
והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu!

Ya'ale, v'yavo, v'yagi'a, v'yera'e, v'yeratze, v'yishama, v'yipaqed,

v'yizacher zich'ronenu ufiq'donenu, v'zich'ron Avoteinu,

v'zich'ron Yeshua haMashiach Ben David Av'decha,

v'zich'ron Yerushalayim ir qod'shecha, v'zich'ron kol am'cha beit Yisra'el

l'faneicha lif'leita l'tova, l'chen ul'chesed ul'rachamim,

l'chayim ul'shalom b'yom Chag haSukot haze.

Zoch'renu Adonai Eloheinu bo l'tova, ufoq'denu vo liv'racha, v'hoshi'enu

vo l'chayim. Uvid'var Yeshu'a v'rachamim chus v'chanenu v'rachem aleinu

v'hoshi'enu, ki eleicha eineinu ki El Melech chanun v'rachum Ata!

*Onze G'd en G'd van onze voorouders! Moge tot U opstijgen, U bereiken, door U
worden gezien en welwillend gehoord, Uw aandacht krijgen en moge U voor ogen staan
de gedachte en de herinnering aan ons en de zorg voor ons, de gedachte en de
herinnering aan onze voorouders, de gedachte aan Yeshua haMashiach, de Zoon van
David, Uw dienaar, de herinnering aan Jeruzalem, Uw heilige stad en de herinnering
aan heel Uw volk, het huis van Israël tot behoud, geluk, genade, liefde en ontferming,
tot leven en vrede op deze dag van het Loofhuttenfeest. Gedenk ons op deze dag,
Eeuwige, onze G'd, ten goede, zegen ons met Uw zorg en help ons daarop in leven te*

blijven. Spaar ons op grond van Uw belofte van hulp en barmhartigheid, wees genadig, ontferm U over ons en help ons, want op U zijn onze ogen gericht omdat U een genadige en barmhartige G'd en Koning bent!

Geef ons mee, Eeuwige, onze G'd, de zegen van de door U ingestelde feestdagen, een zegen voor leven en vrede, voor blijdschap en vreugde, zoals U welwillend beloofd hebt ons te willen zegenen. U heeft ons geheiligd door het bloed van Yeshua, geef ons wijding door Uw geboden en geef ons deel aan Uw Tora, want Yeshua is de levende Tora! Er staat immers geschreven: "In het beginne was het Woord en het Woord was bij G'd en het Woord was G'd. Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid" (יוחנן Yochanan [Johannes] 1:1 en 14). Verzadig ons met Uw goedheid en verheug ons met Uw hulp, geef ons een rein hart om U in waarheid te dienen en schenk ons, Eeuwige, onze G'd, met blijdschap en vreugde Uw heilige vastgestelde feestdagen en laat Israël en de gelovigen uit de volken die Uw Naam heiligen blij zijn met U!

ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים:

Baruch Ata Adonai m'qadesh Yis'ra'el v'haz'manim!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Israël en de feestdagen heiligt!

Aanvaard welwillend, Eeuwige, onze G'd, Uw volk Israël en de gelovigen uit de volken en hun gebed. Wil hun gebed met liefde aanvaarden en laat de gehoorzaamheid van Uw volk Israël en die van de takken die als wilde loten geënt zijn op de Edele Olijfboom steeds een genoegen voor U zijn en mogen onze ogen het aanschouwen dat U naar Tziyon terugkeert in grote macht en heerlijkheid!

ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

Baruch Ata Adonai, haMach'zir Sh'chinato l'Tziyon!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Zijn heerlijkheid weer naar Tziyon terugbrengt!

Nu wordt met uitgespreide handen de zegen over alle aanwezigen uitgesproken.

אלהינו ואלהי אבותינו: ברכנו בברכה המשולשת בתורה
הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן
ובניו כוהנים עם קדושך כאמור:
יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu, bar'chenu baB'racha haMeshuleshet
baTora, haK'tuva al y'dei Moshe Av'decha,
haAmura miPi Aharon uVanav,
Kohanim Am q'doshecha ka'amur:

Y'varechecha Adonai v'Yish'm'recha.
Ya'er Adonai panav eleicha vichuneka.
Yisa Adonai panav eleicha v'Yasem l'cha Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

*Onze G'd en G'd van onze voorouders,
zegen ons met de in drie zinnen vermelde zegen in Uw Tora,
geschreven door Uw dienaar Moshe, uitgesproken door Aharon en zijn zonen,
de priesters, het U gewijde volk, zoals het geschreven staat:*

*De Eeuwige zegene u en Hij behoede u.
De Eeuwige doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Eeuwige verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.
In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!*

במדבר Bamidbar [Numeri] 6:24

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ וְעַל
כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ: בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ כּוֹלְנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פְּנִיךָ
כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נָתַתְּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ
לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ:

Sim Shalom Tova uV'racha, Chen vaChesed v'Rachamim, aleinu v'al kol Yisrael Am'cha. Bar'chenu Avinu, kulanu k'echad, b'Or paneicha, ki b'Or panecha natata lanu, Adonai Eloheinu, Torat Chayim v'Ahavat Chesed, utz'daqa uV'racha v'Rachamim, v'Chayim v'Shalom, v'Tov b'eineicha l'varech et Am'cha Yisra'el b'chol et uv'chol Sha'a biSh'lomecha.

Sticht vrede, geef geluk, zegen, genade, liefde en barmhartigheid voor ons en heel Uw volk Israël. Zegen ons, Vader, ons allen tezamen met het licht van Uw genegenheid, want door het licht van Uw genegenheid heeft U, Eeuwige, onze G'd, ons gegeven een levensleer en de liefde tot opofferings-gezindheid en deugdzaamheid, zegen en barmhartigheid, leven en vrede. Moge het goed zijn in Uw ogen Uw volk Israël te zegenen, in elke tijd en op welk uur ook, met Uw vrede!

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

Baruch Ata Adonai, haM'varech et Amo Yisra'el baShalom!

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die Zijn volk Israël zegent met vrede!

Mijn G'd, behoed mijn tong voor kwaadspreken, mijn lippen voor het spreken van bedrog. Laat mij stil zijn tegenover allen die mij vloeken, laat mij als stof zijn voor wat van dien aard ook. Stel mijn hart open voor Uw Tora en laat mij ernaar streven Uw geboden op te volgen. Verijdel snel het plan van allen die iets kwaads tegen mij in de zin hebben en vernietig wat ze in gedachten hadden. Doe het om Uw Naam, doe het om Uw sterke macht, doe het om Uw heiligheid, doe het om Uw Tora, opdat Uw lievelingen bevrijd worden, help met Uw rechter hand en verhoor mij! Mogen de woorden van mijn mond en de overleggingen van mijn hart U welgevallig zijn, o Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser! Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israël, zegt hierop: Amen!

4. קריאת התורה Q'riat haTora - de Schriftlezing

Gedurende de zeven dagen van het Loofhuttenfeest leest men de volgende Schriftgedeelten:

ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 23:33-43,
 במדבר Bamid'bar [Numeri] 29:12-38,
 דברים D'varim [Deuteronomium] 16:13-17,
 זכריה Zechar'ya [Zacharia] 14:16-19 en
 יוחנן Yochanan [Johannes] 7:2-39.

5. D'rasha - Overdenking: Loofhuttenfeest ook voor ons?

Sukot wordt gevierd van 15 tot 21 Tishri, de zevende maand van de Joodse religieuze kalender (september/oktober). In aansluiting op het Loofhuttenfeest is er op de achtste dag nog een belangrijke feestdag: שמחת תורה Sh'meni Atzeret [het Feest van de Achtste Dag] op 22 Tishri ofwel שמחת תורה Sim'chat Tora [Vreugde der Wet]. In de diaspora, dus ook in Nederland, viert men Simchat Tora echter een dag later, namelijk op 23 Tishri, maar wij vieren het gewoon op de dag waarop het in Israël gevierd wordt en zoals het ook in de Tora staat voorgeschreven.

Misschien zitten sommigen onder u met de brandende vraag: moeten zich ook de messiasbelijdende Joden net als iedereen die tot het Joodse volk behoort, houden aan alle halachische voorschriften voor het vieren van het Loofhuttenfeest inclusief het bouwen van een Suka [loofhut]? En hoe zit het met de gelovigen uit de volken? Welnu, voor wat de laatstgenoemden betreft staat er geschreven dat de profeet Zacharia voor de **Messiaanse tijd** het Loofhuttenfeest aankondigt als een feest voor **alle** natieën en **alle** volken (זכריה Z'char'ya [Zacharia] 14:16-19). Wanneer Yeshua als Koning zal regeren op aarde en alle vijanden onder Zijn voeten liggen, dan zullen alle volken jaarlijks naar Jeruzalem optrekken, om **dáár** het Loofhuttenfeest te vieren: **dan pas**, en niet eerder! En ook alléén maar in Israël en niet hier in Nederland! En dat brengt ons ook bij het antwoord op de eerste vraag: op grond van de Tora zijn wij van mening, dat **geen enkele Jood**, die buiten Israël geboren en woonachtig is (messiasbelijdend of niet), verplicht kan worden om een loofhut te bouwen.

In Tora staat immers geschreven: *“Gij zult het als een feest van de Eeuwige vieren zeven dagen in het jaar, een altoosdurende inzetting voor uw geslachten; in de zevende maand zult gij het vieren. In loofhutten zult gij wonen zeven dagen; allen die in Israël geboren zijn, zullen in loofhutten wonen, opdat uw geslachten weten, dat ik de Israëlieten in hutten heb doen wonen, toen ik hen uit het land Egypte leidde: ik ben de Eeuwige, uw G'd!”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 23:41-43). De NBG-vertaling zegt duidelijk: *“allen die in Israël geboren zijn!”* Ook in de Canisius-vertaling lezen wij: *“allen die in Israël zijn geboren”*, en de Statenvertaling schrijft evenals de Leidse vertaling: *“alle inboorlingen in Israël.”* De Luthervertaling heeft het over: *“wie een inboorling in Israël is.”* Jitschak Dasberg vertaalt het in de Chumash met: *“alle ingezetenen in Israël.”* In de Hebreeuwse grondtekst staat er: כל-האזרח בִּישְׂרָאֵל Kol-haEz'rach b'Yisra'el hetgeen letterlijk vertaald betekent: iedere burger in Israël. Wat is de juiste definitie van 'burger'? In de dikke Van Dale lezen wij: 1. Inwoner van een stad als zodanig met alle daaraan verbonden rechten. 2. Lid van een staatsgemeenschap als zodanig, staatsburger. Ook in de kleine Larousse staat: Inwoner van een stad of staat. Het gaat in deze tekst dus om burgers, inboorlingen, inwoners, ingezetenen **in Israël** en niet daarbuiten! Onze conclusie is derhalve, dat het bouwen van de loofhutten een landgebonden traditie is, die bijbels gezien uitsluitend blijft voorbehouden aan de Sabra's (in Israël geboren en daar woonachtigen). En dat is eigenlijk ook niet meer dan logisch. Het bouwen van de Suka dient ter herdenking aan de tocht door de woestijn naar het beloofde land. De Joden die in Israël geboren en daar ook woonachtig zijn, hebben het doel van deze woestijntocht reeds bereikt en hebben daarom alle redenen om op deze reis terug te kijken die hun voorouders gemaakt hebben. De Joden in de diaspora alsook de gelovigen uit de volken daarentegen bevinden zich nog steeds op doorreis en kunnen daar logischerwijs nog niet op terugkijken. Geestelijk gezien heeft het derhalve geen enkel nut om buiten Israël een symbolisch loofhutje te bouwen als je in de diaspora ook in het echte leven nog steeds in een loofhutje woont omdat het doel van de reis, het beloofde land, nog niet bereikt is.

En dan is er nog een praktische reden: gelooft u nou echt dat Adonai met deze inzetting bedoeld zou hebben dat Joden die bijvoorbeeld in Siberië wonen bij 50 graden onder nul 7 dagen in een loofhutje moeten wonen? Dat zou echt niemand overleven! Zelfs hier in Nederland heb je van die slimmeriken, die vanwege de slechte weersomstandigheden hun hutje maar op de warme en droge zolder bouwen. Maar zo zal de Eeuwige het zeker niet bedoeld hebben. Ook deze praktische voorbeelden geven duidelijk aan dat het Loofhuttenfeest met de voorgeschreven loofhutten slechts in het warme Israël gevierd moet worden en niet daarbuiten en daarom beperken wij ons voor de viering van het Loofhuttenfeest buiten Israël tot huissamenkomsten met schriftlezingen en liturgische gebeden.

6. Qidush l'Yom Tov - De wijding van de feestdag

Wij sluiten de viering af met de קידוש Qidush, hetgeen heiliging betekent. Het is de wijding van de feestdag. De leider van de samenkomst schenkt koshere wijn in een beker, neemt de beker in de rechterhand en zegt staande de ברכה B'racha [zegenspreuk] over de wijn en daarna een ברכה B'racha voor de Yom Tov. In het gezin drinkt men vervolgens uit één beker, maar in grotere gezelschappen worden doorgaans kleine bekertjes uitgereikt.

וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל:

Vay'daber Moshe et-mo'adei Adonai el-b'nei Yisra'el.

Zo maakte Moshe de feesttijden van Adonai aan de Israëlieten bekend.

ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 23:44

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!

Men zegt: לחיים L'chayim! [Op het leven!], drinkt een slok wijn en zegt daarna de B'racha voor de Yom Tov:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם
ורוממנו מכל לשון וקדשנו בדמו של ישוע
ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים
וזמנים לששון את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתנו
מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:
כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים
ומועדי קודשך בשמחה ובששון הנחלתנו:
ברוך אתה יי מקדש ישראל והזמנים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher bachar banu mikol am, v'rom'manu mikol lashon v'qid'shanu b'damo shel Yeshua vatiten lanu, Adonai Eloheinu, b'ahava mo'adim l'sim'cha chagim uz'manim l'sason et yom Chag haSukot haze, z'man sim'chateinu, miq'ra qodesh, zecher litziat Mitz'rayim.

Ki vanu vachar'ta, v'otanu qidash'ta mikol haAmim, uMo'adei qod'sh'cha b'sim'cha uv'sason hin'chal'tanu.

Baruch Ata Adonai m'qadesh Yis'ra'el v'haz'manim!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft uitverkoren uit alle volken, ons boven alle natiën heeft plaatst en ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua. Met liefde heeft u ons feestdagen gegeven tot vreugde en vastgestelde tijden voor blijdschap zoals deze dag van het Loofhuttenfeest, de tijd van onze vreugde, een oproep tot levensheiliging, die de uittocht uit Egypte in herinnering roept.

*Ons hebt Gij uitverkoren en apart gezet van alle volken, en Uw heilige feestdagen hebt Gij ons geschonken met liefde en welwillendheid.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Israël en de feestdagen heiligt!*

Men zegt nogmaals: לחיים L'chayim! [Op het leven!] en drinkt de beker nu helemaal leeg.

7. מציא לחם Motzi Lechem - Het breken van het brood

Ook de beide broden herinneren aan tocht door de woestijn. De reden dat men twee Challes [gevlochten broden] gebruikt is omdat in de Tora staat dat in de woestijn voor twee dagen manna werd verzameld voor vrijdag en voor Shabat (zie שמות Sh'mot [Exodus] 16). De twee broden doen dus denken aan de dubbele portie manna van boven en van onderen ingewikkeld als het ware in een laagje dauw dat het manna vers hield. De Challes zijn daarom geplaatst op een zilveren bord en omwikkeld door een geborduurde doek. De heer des huizes houdt het brood omhoog en spreekt de B'racha uit:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ
וציונו להיות מלח הארץ אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
haMotzi lechem min haAretz,
v'tzivanu l'hiyot melach haAretz, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
die het brood uit de aarde voortbrengt*

תהלים Tehilim [Psalmen] 104:14

en die ons heeft opgedragen, het zout der aarde te zijn, amen!

מתתיהו Matit'yahu [Mathéüs] 5:13, Marcus 9:49-50, Lucas 14:34-35

Hij breekt stukjes brood af, doopt ze in het zout of strooit er zout overheen en geeft ze door aan zijn tafelgenoten, om ze vervolgens gezamenlijk te eten. De woorden van Yeshua haMashiach: "Ik ben het brood dat van de hemel is gekomen" (יוחנן Yochanan [Johannes] 6:41) en "Gij zijt het zout der aarde" (מתתיהו Matit'yahu [Matthéüs] 5:13) komen daarbij in onze gedachten. Het officiële gedeelte is hiermee beëindigd. Nu volgt de feestmaaltijd. Er wordt feestelijk gegeten en gedronken, blij verteld en tot slot zingt men vrolijke liederen, waarin dikwijls de verwachting van de spoedige komst van de Mashiach en het einde van onze woestijnreis tot uitdrukking komt.

8. ברכת המזון Birkat haMazon - Tafelgebed

Dank te zeggen voor het voedsel stamt uit zeer oude tijden en berust op het Torawoord: "Gij zult eten en verzadigd worden, en als je dan naar genoeg gegeten hebt, dank dan de Eeuwige, uw G'd, voor het goede land dat Hij u gegeven heeft" (דברים D'varim [Deuteronomium] 8:10).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים:
הוא נותן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו:
ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו
ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול
כי הוא זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון
לכל-בריותיו אשר ברא:
ברוך אתה יי הזן את-הכל:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu Melech haOlam,
hazan et-haOlam kulo, b'tuvo b'chen b'chesed uv'rach'amim.
Hu noten lechem l'chol-basar, ki l'olam chas'do.
Uv'tuvo haGadol tamid lo chasar-lanu,
v'al yech'sar-lanu mazon l'olam va'ed, ba'avur sh'mo haGadol,
ki Hu zan um'far'nes lakol, umetiv lakol, umechin mazon
l'chol-b'riyotav asher bara.
Baruch Ata Adonai, hazan et-haKol!

*Gezegend zijt gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die de hele wereld door Uw goedheid, welwillendheid en ontfermende liefde van voedsel voorziet. U geeft aan ieder wezen voedsel, want onbeperkt is Uw liefde! Door Uw grote goedheid hebben wij nooit gebrek geleden; moge er voor ons nooit en te nimmer gebrek aan voedsel zijn, omwille van Uw grote Naam! Gij zijt het immers die allen voedsel en levensonderhoud verschaft, die allen goed doet en voor al Uw schepselen die U geschapen hebt, de voeding verzorgt!
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die allen van voedsel voorziet!*

הרחמן הוא יזכנו לימות ישוע המשיח
ולחיי העולם הבא:

HaRachaman Hu y'zakenu limot Yeshua haMashiach
ul'chayei haOlam haba!

De Barmhartige, Hij is het, die ons waardig moge keuren de tijd te beleven van Yeshua de Messias en het leven in de wereld die komen zal!

חג שמח

Chag sameach!

Ik wens u allen een gezegend en vrolijk Loofhuttenfeest!